

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

MHP'nin gelişmesi bir çırpıda geçirilemez. Bu oluşumu tek değişkenli çözümlenmelerle açıklamak da olanaksızdır. Ortaya çıkmış durum en azından iç ve dış belirleyiciler ekseninde ele alınmalıdır.

1. Dış etkilerden başlanacak olursa ilk elde, dünyada yükselen milliyetçi eğilimler söz konusu edilmelidir. Özellikle Berlin duvarının çökmesiyle birlikte gelişen 'yeni dünya düzeni'nde milliyetçilik başlı başına bir siyasal - toplumsal gerçektir. Daha önceki dönemde Doğu Bloku, Batı Bloku gibi 'birlikler' bağlamında tayin edilen siyasal konum bu gelişmeyle birlikte aşılmıştır. Üstelik, merkezi devlet kavramının çözülmesi kimlik meselesini büsbütün karmaşık hale getirmiştir. Etnik, dinsel, cinsel, vb. kimlikler üst belirleyenlerden bağımsız olarak ifade edilmeye başlamıştır. Bu, geç - modern zamanların en paradoksal durumudur. Bir yandan kimliklerin kendilerini özgürce ifade etme olanağına kavuşması

MHP ve milliyetçilik

öte yandan bunun sonucu olarak öne gelen sakıncalar. Onların başında da dünyanın birçok köşesinde milliyetçiliğin çıkardığı savaşlar yer almaktadır. Bu yanıyla modernitenin milliyetçiliği bir üst kimliğe hapseden yaklaşımının bir kazanım olup olmadığı şimdi daha çok sorgulanmaktadır.

2. Bu aşamada içsel olguları gözden geçirmek gerekir. İlk husus, 'Türk Devleti'nin milliyetçilikle yaşadığı derin ilişkidir. Türkiye Cumhuriyeti bir ulus devlet olarak kurulmuştur. Kurucu ideolojisinin en önemli dayanaklarından ve ilkelerinden birisi milliyetçiliktir. Bu, kurucu parti CHP'nin de bir özelliğidir. Ayrıca da, devlet, 1980'lerden başlayarak, gelişen her türden toplumsal eğilimi milliyetçilikle aşmak istemiştir. Bu anlayış içinde yükseltelen Kemalizm de milliyetçilikle örtüştürülmüştür. İkisi birbirinin kopmaz, ayrılmaz parçası haline getirilmiştir. Hatta milliyetçilik, Türkiye'de devletin dini kontrol altında tutması demek olan laikliğin de bir parçasıdır. Çünkü, 'devlet din', yani devletin İslam yorumu onu Türklük kavramıyla da bütünleştirmiştir.

3. 1990'larda ise milliyetçiliğe dönük iki büyük yaklaşım göze çarpmaktadır. Öncelikle, gene kimlik

sorunları bağlamında gelişen dinsel eğitimleri, devlet, milliyetçiliği ve onu kendisine bayrak edinen partileri tahkim ve teşvik ederek aşmak istenmiştir. Daha açık bir söyleyişle son seçimlerde bir gerçek saptanmıştır. FP de, onun ardında takılmış olan DYP'de tabanlarında MHP'den aktarılmış ödünç oy saklamaktadır. Eğer bu oylar geriye alınırsa her iki parti de zayıflayacaktır. Böylece 28 Şubat süreci sandıkta da tecelli edecektir. Bu senaryo gerçekleştirilmiştir. Bu, devletin, şimdi ortaya çıkmış durumdan çekinmediğini, aksine onu tahrik ettiğini gösteren bir yorumdur. Bu çerçevede yerleştirilecek ikinci olgu PKK meselesidir. Bu konuda bir yanlış anlama ortadan kaldırılmalıdır. PKK olgusu bir başlangıç değil bir sonuçtur. Yani, PKK olduğu için milliyetçilik yeniden canlandırılmıştır. Tersine, milliyetçilik olduğu için PKK hadisesi bugünkü görüntüsü içinde sunulmuştur.

Kısacası şu: Mevcut durum dışsal konjonktürden etkilenmiş, özellikle kimlik arayışı bağlamında gelişen, tarihsel köklere sahip bir 'bilinç durumu'dur. MHP olduğu için milliyetçilik ayakta değildir; milliyetçilik MHP'yi besleyen bir olgudur. Gene de bu özet yetersizdir ve devamı vardır.